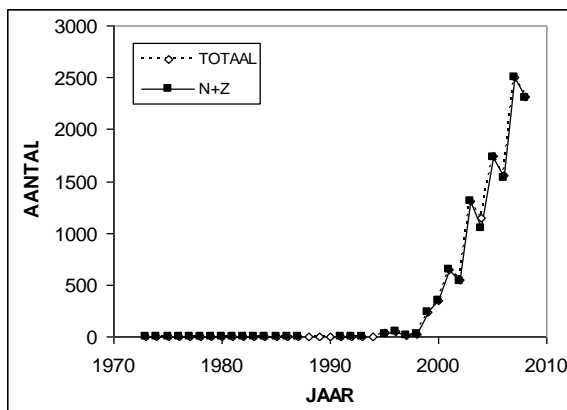

Het voorkomen van de Canadese Gans in de westelijke Eempolders

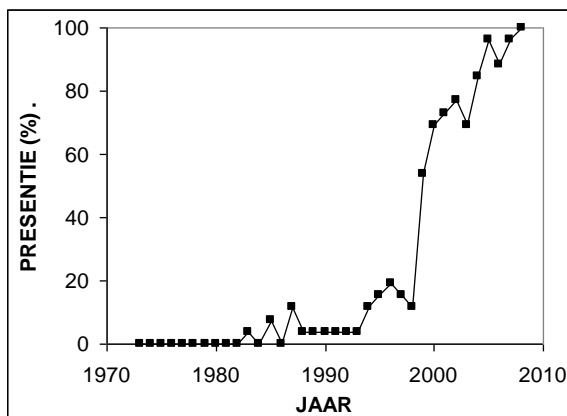
Een paar maanden geleden heb ik verteld hoe de Nijlgans zich in de Eempolders ontwikkeld heeft. De Nijlgans is niet de enige exoot die hier regelmatig voorkomt. Ook de Grote Canadese Gans neemt de laatste jaren zeer snel in aantal toe. De laatste is de laatste jaren zelfs wat talrijker dan de Nijlgans. De Canadese Gans komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika. Er zijn daar een groot aantal ondersoorten, de grootste is groter dan de Grauwe Gans en de kleinste kleiner dan de Brandgans. Dit betekent dat de grootste meer dan twee keer zo zwaar is als de kleinste. In Europa is de Canadese Gans vooral ingevoerd voor de jacht. Kennelijk gold daarbij hoe groter hoe beter, en daarom is hier de grootste ondersoort verreweg het talrijkst. Er komen echter ook wel andere ondersoorten en kruisingen voor. Die zijn vaak moeilijk te herkennen, daarom tellen we alle waarnemingen als Canadese Ganzen.

In figuur 1 zien we de waargenomen aantallen per jaar. In het begin ontbreken de Canadese Ganzen, daarna blijven de aantallen nog een tijd heel klein, maar vanaf 1999 beginnen ze opeens te stijgen. Het gaat heel hard, vanaf 1999 met gemiddeld ongeveer 29% per jaar. Dat is overigens nog wat langzamer dan in Nederland als geheel. Bij de watervogeltellingen van SOVON was de gemiddelde toename per jaar zelfs 32%.

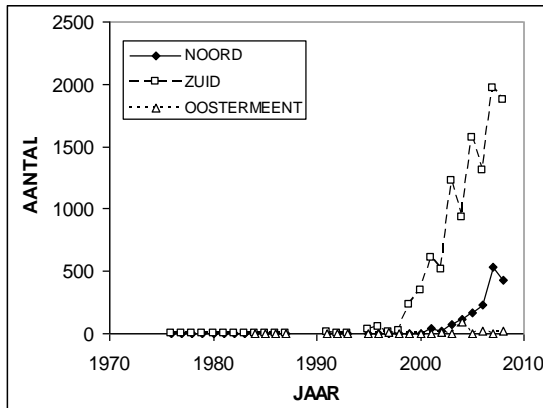
Figuur 1. Totaal aantal getelde Canadese ganzen per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oosterveent, de stippellijn de totale aantallen.

De presentie zoals getoond in figuur 2 geeft aan dat er al tamelijk lang zo nu en dan Canadese Ganzen gezien worden. De eerste waarneming was in 1983, daarna zagen we ze in de meeste jaren wel een of meer keren. Vanaf 1994 zijn er drie tot vijf waarnemingen per jaar, en in 1999 schiet de presentie opeens omhoog. Al zes jaar daarna zijn er bijna altijd Canadese ganzen in de polders aanwezig.

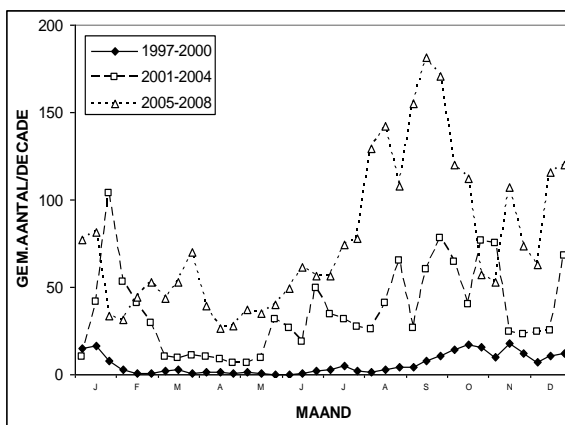
Figuur 2. Presentie van de Canadese gans per jaar

Opvallend is dat er sterke verschillen zijn tussen de drie telgebieden. In figuur 3 zien we dat verreweg de grootste aantallen in telgebied Zuid (de Zuidpolder te Veld) worden geteld. Dat is opvallend, want alle andere ganzen komen vooral voor in telgebied Noord (de Noordpolder te Veld en de Maatpolder). In Noord was (afgezien van een enkele waarneming in 1985) de eerste waarneming pas in 2001, toen in Zuid al een paar jaar honderden Canadese Ganzen geteld werden en de presentie daar al 70% was. In de Oostermeent zien we nog steeds maar heel weinig Canadese Ganzen.

Figuur 3. Aantal Canadese Ganzen per telgebied per jaar

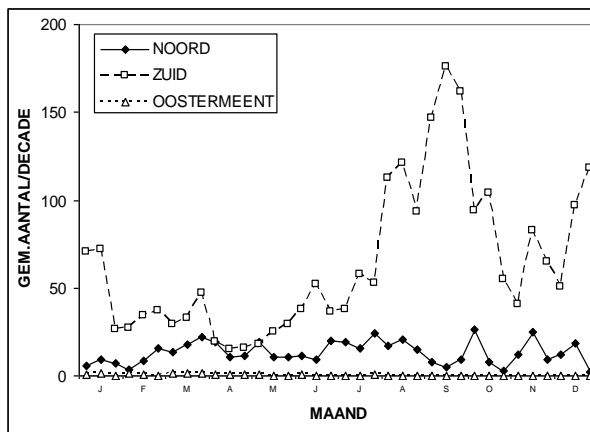
In figuur 4 zien we de verdeling over het jaar. Voor drie data in elke maand is het gemiddelde aantal getelde Canadese Ganzen uitgerekend. Er zijn drie periodes van vier jaar bekeken. Het heeft natuurlijk geen zin om een dergelijke grafiek te maken voor jaren waarin er nauwelijks waarnemingen waren. In 1997 tot en met 2000 zijn er vooral van september tot en met januari waarnemingen. De piek ligt rond eind oktober. Van 2001 tot en met 2004 is er alleen van maart tot en met mei, dus ongeveer de broedtijd, sprake van lage aantallen. Vanaf 2004 zijn de aantallen hoog in het najaar, met een piek in september. Ook in de broedtijd zijn er nu flinke aantallen. Er wordt in ieder geval op verschillende plekken in de waaien gebreed.

Figuur 4. Gemiddeld aantal Canadese Ganzen per decade voor drie periodes van vier jaar

Uit figuur 5 blijkt dat de verdeling over het jaar duidelijk verschilt tussen de telgebieden. De aantallen in Zuid overheersen zo dat de verdeling daar sterk lijkt op de totale verdeling. In

Noord daarentegen zijn de aantallen het hele jaar door ongeveer even hoog. In de Oosterveent zien we de weinige Canadese Ganzen bijna allemaal in de eerste helft van het jaar, dat wil dus zeggen in de tijd dat ze in Zuid juist het minst voorkomen. In maart en april, de broedtijd, zijn de aantallen in Noord en Zuid tegenwoordig ongeveer even groot. In Zuid zien we vaak in de broedtijd een groep in het weiland. Dit zijn kennelijk ganzen die in dit seizoen niet broeden. De eerstejaars ganzen broeden in ieder geval niet.

Figuur 5. Gemiddeld aantal Canadese Ganzen per decade voor de drie telgebieden in 2005 t/m 2008

De Canadese ganzen zijn standvogels. Zij behoren dus tot de zomerganzen. Er zijn nogal wat klachten over schade die zij zouden aanrichten. De schade door het eten van gras, dat natuurlijk eigenlijk voor het vee bestemd is, lijkt gezien de niet al te grote aantallen wel mee te vallen. Een andere klacht is dat zomerganzen de weidevogels storen bij het broeden. In de broedtijd zijn er relatief weinig Canadese Ganzen, en die zitten dan vooral in een deel van de Zuidpolder te Veld waar de weidevogels vrijwel verdwenen zijn. Het is dus onwaarschijnlijk dat dit probleem bij de Canadese Ganzen optreedt.

Literatuur

Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J., 2001. Algemene en schaarse Vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht

Hustings F., Koffijberg K., van Winden E., van Roomen M., SOVON Ganzen- en Zwanenwerkgroep & Soldaat L. 2008 Watervogels in Nederland 2006/2007. SOVON-monitoringrapport 2008/04, Waterdienstrapport 2008.061. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.